



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. kesäkuuta 2023
(OR. en)

11133/23

ECOFIN 659
UEM 193
SOC 485
EMPL 336
COMPET 680
ENV 759
EDUC 272
RECH 304
ENER 395
JAI 905
GENDER 136
ANTIDISCRIM 130
JEUN 174
SAN 411

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Ed. asiak. nro: 9825/1/23 REV 1
Kom:n asiak. nro: COM(2023) 604 final

Asia: NEUVOSTON SUOSITUS Tanskan vuoden 2023 kansallisesta
uudistusohjelmasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2023) 604 final perustuva, neuvoston ja Eurooppa-neuvoston käsittelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

Tanskan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241², jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä 'tukiväline', tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään taloudellista ja osallistavaa elpymistä sekä kestävien ja kasvua edistävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Tukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023; tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023 vuotuisen kestävä kasvun selvityksen 2023 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyuden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011³ perusteella laadittavan varoituskon mekanismia koskevan kertomuksen 2023, jossa se katsoi, että Tanska ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka. Sen vuoksi perusteellista tarkastelua ei tarvita. Komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta⁴, jäljempänä 'euroaluetta koskeva vuoden 2023 suositus', 16 päivänä toukokuuta 2023 ja yhteisen työllisyysraportin 13 päivänä maaliskuuta 2023.
- (3) Unionin talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun unioni pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, sen talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiasokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin sekä keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti unionin kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä toukokuuta 2023, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle”, jäljempänä ’Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma’. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Se täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on myös luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä unionin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien nettonollateknologioiden ja -tuotteiden tuotantokapasiteettia unionissa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma rakentuu seuraavien neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jonka perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään ensisijaisia politiikkoja, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan kyseisiin ensisijaisiin politiikkoihin liittyviä toimia.

- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyi edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitetessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435⁵, jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja unionin energiahuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. REPowerEU-asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Kyseiset uudistukset ja investoinnit auttavat myös parantamaan unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä, kuten Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuen luokka, jota ei makseta takaisin; tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

(7) Komissio hyväksyi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024, jäljempänä '8 päivänä maaliskuuta annettu tiedonanto'. Sillä pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023 ja 2024 komissio vaati finanssipolitiikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla, ja kehotti jäsenvaltioita esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmilla varmistetaan, että perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) noudatetaan ja varmistetaan uskottava ja jatkuva velan vähentäminen tai velan pitäminen maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio myös kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintasokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava tällaiset toimenpiteet haavoittuviin kotitalouksiin ja yrityksiin paremmin. Komissio totesi, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin. Lisäksi, kuten linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 9 päivänä marraskuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa ehdotetaan, julkista taloutta koskevat suositukset laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta. Komissio suositti, että kaikki jäsenvaltiot edelleen suojaavat kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistavat tukivälineen ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla unionin talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestävää ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Komission ehdotusten tavoitteena on parantaa kansallista sitoutumista, yksinkertaistaa ohjausjärjestelmää ja lisätä keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Suuntaviivoista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 14 päivänä maaliskuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti tavoitteena on, että lainsäädäntötyö saadaan päätökseen vuonna 2023.
- (9) Tanska toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 6 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁶. Rahoituserien maksamisen ehtona on, että komissio on hyväksynyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti päätöksen, jossa todetaan, että Tanska on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.
- (10) Tanska toimitti 1 päivänä toukokuuta 2023 vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Tanskan puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa. Koska Tanska ei toimittanut vuoden 2023 lähentymisohjelmaansa ajoissa, komissio ei pystynyt arvioimaan sitä.

⁶ ST 10154/2021 INIT.

- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Tanskaa koskevan vuoden 2023 maaraportin. Siinä arvioidaan Tanskan edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Tanska on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Tanskan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.
- (12) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan Tanskan julkisen talouden ylijäämä, joka vuonna 2021 oli 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 3,3 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 36,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2022 loppuun mennessä 30,1 prosenttiin.
- (13) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 yksi tällainen finanssipolitiikan verokertymää vähentävä toimenpide oli sähköveron alentaminen, kun taas menoja lisääviin toimenpiteisiin kuuluivat muun muassa pienituloisille kotitalouksille suunnatut sosiaalietuudet, joilla kompensoitiin korkeita energiakustannuksia. Komissio arvioi, että kyseisistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet kustannukset olivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Samaan aikaan covid-19-kriisiin liittyvien väliaikaisten hätätoimenpiteiden arvioidut kustannukset laskivat 0,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 4,0 prosenttia.

- (14) Neuvosto suositti⁷ 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Tanska varmistaa, että finanssipolitiikan viritys on vuonna 2022 edelleen kasvua tukeva, tukivälineen tarjoama sysäys mukaan lukien, ja jatkaa kansallisesti rahoitettavia investointeja.
- (15) Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys⁸ oli vuonna 2022 kiristävä (0,6 % suhteessa BKT:hen), mikä oli asianmukaista tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Neuvoston suosituksen mukaisesti Tanska jatkoi elpymisen tukemista tukivälineestä rahoitettavilla investoinneilla. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022 (0,3 % suhteessa BKT:hen vuonna 2021). Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla oli finanssipolitiikan viritykseen kiristävä vaikutus, joka oli 0,2 prosenttiyksikköä⁹. Sen vuoksi Tanska ei neuvoston suosituksen mukaisesti jatkanut kansallisesti rahoitettavia investointeja. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) oli samaan aikaan finanssipolitiikan viritykseen kiristävä, 0,7 prosenttiyksikön vaikutus. Sen vuoksi Tanska on pitänyt kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvun riittävästi kurissa.
- (16) Komission kevään 2023 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennustetaan kasvavan siten, että kasvu on 0,3 prosenttia vuonna 2023 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024.
- (17) Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden ylijäämä on 2,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja julkisen talouden velka on 30,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa.

⁷ Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Tanskan vuoden 2021 lähentymisohjelmasta (EUVL C 304, 29.7.2021, s. 14).

⁸ Finanssipolitiikan viritystä mitataan perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) muutoksena suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot. Lisätietoja on julkisen talouden tilastotaulukoiden laatikossa 1.

⁹ Muilla kansallisesti rahoitettavilla pääomamenoilla ennakoidaan olevan elvyttävä vaikutus, joka on 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

- (18) Finanssipoliittisten toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022 ja joita ovat erityisesti tietyt pienituloisille kotitalouksille suunnatut sosiaalietuudet, sekä uusista toimenpiteistä, kuten sähköveron väliaikainen alentaminen. Tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁰. Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet eivät vaikuta energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin tai yrityksiin kohdennetuilta eikä niillä säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia. Näin ollen kohdennettujen tukitoimenpiteiden määrä, joka on otettava huomioon arvioitaessa 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen¹¹ noudattamista, on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (kun se vuonna 2022 oli 0,1 % suhteessa BKT:hen).
- (19) Neuvosto suositti¹² 12 päivänä heinäkuuta 2022 antamassaan suosituksessa, että Tanska toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Tanskan olisi oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Tanskalle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla.

¹⁰ Luku kuvaa toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä mahdolliset pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

¹¹ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Tanskan kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tanskan vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 27).

¹² Tanskan potentiaalisen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, keskipitkällä aikavälillä (kymmenen vuoden keskiarvo) on komission kevään 2023 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 1,9 prosenttia.

- (20) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan elvyttävä (-0,4 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio on korkea. Vuonna 2022 finanssipolitiikan viritys oli kiristävä (0,6 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) ennakoidaan olevan finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka on 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien nettoperusmenojen elvyttävä vaikutus ei ole seurausta kohdennetusta tuesta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Se johtuu kohdentamattomien energiatoimenpiteiden kustannuksista ja julkisen sektorin palkkojen ja sosiaalietuuksien noususta sekä terveydenhuoltomenojen kasvusta. Yhteenvedona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kasvu ei ole 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukainen. Tukivälineellä ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot ovat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla on finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka on 0,1 prosenttiyksikköä¹³. Sen vuoksi Tanska aikoo rahoittaa lisäinvestointeja tukivälineestä ja muista unionin varoista, ja sen ennakoidaan myös jatkavan kansallisesti rahoitettuja investointeja. Tanska aikoo rahoittaa julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen. Esimerkkeinä voidaan mainita energiatehokkuustoimenpiteet, vihreä verouudistus ja vihreää liikennettä koskevat toimenpiteet; näitä investointeja rahoitetaan osittain tukivälineellä ja muilla unionin varoilla.
- (21) Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden ylijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 1,3 prosenttia vuonna 2024 ja julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on 28,8 prosenttia. Komission tämänhetkinen oletus on, että energiaturvatoimenpiteistä luovutaan kokonaan vuonna 2024. Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.

¹³ Muilla kansallisesti rahoitettavilla pääomamenoilla ennakoidaan olevan kiristävä vaikutus, joka on 0,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

- (22) Tanska saavuttaa todennäköisesti myös vuosina 2023 ja 2024 julkisen talouden keskipitkän aikavälin vähimmäistavoitteen, joka on $-1,0$ prosenttia suhteessa BKT:hen, kuten komissio on arvioinut vuosiksi 2023–2025. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan $3,5$ prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja $2,1$ prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen.
- (23) Olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot kasvavat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan $4,6$ prosenttia vuonna 2024.
- (24) Juokseville kiinteistöveroille on Tanskassa tällä hetkellä asetettu yläraja, joten ne eivät nouse markkinahintojen myötä. Ne eivät sen vuoksi voi hillitä asuntojen hintasyklejä, ja niillä on haitallisia tulonjakovaikutuksia. Tanskan kansankäräjät hyväksyi uuden kiinteistöverojärjestelmän vuonna 2017. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön 1 päivänä tammikuuta 2024. Kohtuuhintaisten asuntojen löytäminen on edelleen suuri haaste monille ihmisille. Asuntojen korkeat hinnat ja pitkät jonot sosiaalisiin asuntoihin ovat johtaneet pulaan kohtuuhintaisista asunnoista suurimmilla kaupunkialueilla. Tanskassa vaihtuvakorkoisten ja lyhennysvapaiden asuntolainojen osuus kasvaa, mikä lisää suuren asuntolainan haltijoiden haavoittuvuutta asuntojen hintojen mahdollisen laskun ja/tai korkojen nousun suhteen.

- (25) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on hyvässä vauhdissa. Tanska esitti yhden maksupyynnön, joka vastasi 25:tä elpymis- ja palautumissuunnitelman välitavoitetta ja tavoitetta ja jonka perusteella maksettiin yhteensä 301 miljoonaa euroa. Ensimmäisen maksupyynnön jälkeen elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on edennyt suunnitellusti, ja toisen maksupyynnön odotetaan saapuvan aikataulun mukaisesti vuoden 2023 loppuun mennessä. Tanska toimitti 31 päivänä toukokuuta 2023 elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa muutoksen, johon sisältyy REPowerEU-luku. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Tanskan strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän alalla. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.
- (26) Komissio hyväksyi kaikki Tanskan koheesipolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesipolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Tanskan alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.

- (27) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja koheesiopolitiikan ohjelmilla, Tanskalla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät talouden hiilestä irtautumiseen ja kiertotalouden vahvistamiseen vihreän siirtymän tueksi.
- (28) Tanskan edistyminen kohti kiertotaloutta ei ole riittävää, ja sitä on nopeutettava, jotta unionin kiertotaloustavoitteet voidaan saavuttaa. Huolimatta joistakin käyttöön otetuista politiikkatoimista, kuten vuodesta 2020 alkaen toteutetusta ilmastosuunnitelmasta, edistyminen on ollut vähäistä. Vuoden 2021 kiertotalouden toimintasuunnitelman mukaan suunnitelman 129 aloitteesta 27 on saatettu päätökseen, 88 on aikataulussa ja 14 on viivästynyt. Saatavilla olevat tilastot osoittavat, että vuonna 2022 Tanska ei edistynyt jätteiden syntymiseen, kierrätykseen tai kiertotalouteen liittyvien toimenpiteiden suhteen. Kiertomateriaalien käyttöaste väheni Tanskassa hieman 8 prosentista (vuonna 2016) 7,8 prosenttiin (vuonna 2021) ja jäi alle unionin keskiarvon, joka oli 11,7 prosenttia (vuonna 2021). Vaikka kiertotalouden toimintasuunnitelman tavoitteena on pienentää merkittävästi unionin materiaalijalanjälkeä, Tanskan materiaalijalanjälki vuonna 2020 oli 25,6 tonnia henkeä kohti eli selvästi unionin vuoden 2020 keskiarvoa suurempi (13,7 tonnia henkeä kohti). Tanska suoriutuu edelleen heikosti monilla kiertotalouden osa-alueilla, erityisesti yhdyskuntajätteen syntymisen, kierrätysasteen ja elintarvikejätteen suhteen. Yhdyskuntajätteen määrä henkeä kohti on Tanskassa edelleen unionin suurin, 786 kg/vuosi henkeä kohti vuonna 2021 (EU:ssa keskimäärin 530 kg/vuosi henkeä kohti vuonna 2021), eikä maa ole asettanut kansallista tavoitetta jätteen kokonaismäärän vähentämiseksi. Kierrätyksen osalta Tanskan on toteutettava huomattavia toimenpiteitä, jotta se pystyy saavuttamaan unionin vuodeksi 2025 asettaman yhdyskunta- ja pakkausjätteen kierrätystavoitteen: vuonna 2021 Tanskan kierrätysaste oli 34,3 prosenttia¹⁴, mikä jää alle unionin keskiarvon, joka oli 49,6 prosenttia. Lisäksi Tanska suoriutuu unionin tasolla heikosti ruokahävikkiä koskevissa indikaattoreissa. Tanska on erittäin riippuvainen jätteenpoltosta, sillä yli 50 prosenttia sen yhdyskuntajätteestä poltetaan, kun unionin keskiarvo on noin 26 prosenttia.

¹⁴ Tanska on ilmoittanut komissiolle, että vuoden 2021 ilmoitettu kierrätysaste perustui virheellisiin tietoihin ja että sitä tarkistetaan.

- (29) Tanska on sitoutunut kunnianhimoisiin hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteisiin ja on edelläkävijä uusiutuvien energialähteiden, erityisesti tuulivoiman, käyttöönotossa. Maakaasun kulutus vähentyi Tanskassa 25,2 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää neuvoston asetuksessa (EU) 2022/1369¹⁵ säädetyn 15 prosentin vähennystavoitteen. Tanska voi jatkaa kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtäviä toimia 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka neuvoston asetuksen (EU) 2023/706¹⁶ mukaisesti. Hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamiseksi ja uusiutuvan energian osuuden lisäämiseksi energialähteiden yhdistelmässä hankkeiden nopeampi käyttöönotto ja yksinkertaistetut lupasäännöt ovat olennaisen tärkeitä, jotta Tanska voi saavuttaa meri- ja maatuulivoimakapasiteetin käyttöönottoa koskevat kansalliset tavoitteet. Lisäkapasiteetti, mukaan lukien Itämeren ja Pohjanmeren energiasaarekkeet, edellyttää riittäviä verkon laajentamissuunnitelmia sekä siirto- että jakelutasolla. Sillä välin energiatehokkuuteen tehtävät investoinnit voivat vähentää energiainfrastruktuuri-investointien tarvetta. Rakennusten energiatehokkuustoimenpiteiden lisääminen muun muassa parantamalla rakennusten eristämistä ja ottamalla käyttöön vähähiilisiä lämmityslähteitä voisi edelleen vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja vähentää energian kysyntää. Julkisten rakennusten energiatehokkuuden parantamista voitaisiin tukea poistamalla kuntien ja alueiden toteuttamien vihreiden hankkeiden budjettirajoitteita. Lisätoimenpiteet, joilla tuetaan yksityisten rakennusten energiatehokkuutta, auttaisivat vähentämään korkeita energiakustannuksia Tanskassa, jossa kotitalouksien keskimääräiset vuotuiset energiamenot olivat toiseksi suurimmat vuonna 2022. Lisäksi kotimaisessa teollisuudessa on mahdollisuuksia parantaa energiatehokkuutta esimerkiksi hyödyntämällä kaukolämmön ylijäämälämpöä.

¹⁵ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁶ Neuvoston asetus (EU) 2023/706, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2023, asetuksen (EU) 2022/1369 muuttamisesta kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteille vahvistetun kysynnän vähentämiskauden pidentämiseksi ja niiden täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin ja seurannan tehostamiseksi (EUVL L 93, 31.3.2023, s. 1).

(30) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollatekniologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleen koulutustoimenpiteet ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleen kohdentamisen edistämiseksi. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa eniten. Tanskassa raportoitiin vuonna 2022 työvoimapulasta 60 ammatissa, joissa tarvitaan vihreän siirtymän edellyttämää erityisosaamista tai -asiantuntemusta. Näitä olivat muun muassa ympäristöinsinöörit, ympäristönsuojelun ammattilaiset ja rakennusarkkitehdit. Vaikka vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen kysyntä kasvaa, koulutukseen osallistuvien energiaintensiivisten alojen työntekijöiden määrä on vähentynyt huomattavasti viime vuosikymmenen aikana: 24,6 prosentista (vuonna 2015) 15,6 prosenttiin (vuonna 2021),

SUOSITTAA, että Tanska toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiaturvatoimenpiteet mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024; jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

säilyttää julkisen talouden rahoitusaseman vakaana vuonna 2024 ja samalla jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

vuoden 2024 jälkeen jatkaa investointeja ja uudistuksia, jotka edistävät kestävämpää kasvua, ja säilyttää keskipitkän aikavälin julkisen talouden rahoitusaseman maltillisella tasolla;

pane uuden kiinteistöverojärjestelmän täytäntöön markkinahintojen ja verotuksen välisen yhteyden palauttamiseksi ja oikeudenmukaisemman verotuksen varmistamiseksi; vauhdittaa investointeja kohtuuhintaisten asuntojen rakentamiseen, jotta voidaan lievittää kiireellisimpiä tarpeita;

2. jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelmansa vakaata täytäntöönpanoa ja aloittaa nopeasti siihen liittyvien toimenpiteiden täytäntöönpanon toimitettuaan suunnitelmaan äskettäin lisäyksen, joka sisältää REPowerEU-luvun; jatkaa koheesio politiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;

3. vahvistaa kiertotaloutta ja jätehuoltoa koskevia politiikkoja muun muassa nopeuttamalla Tanskan kansallisen kiertotalouden toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa, edistämällä jätteen syntymisen ehkäisemistä ja yhdyskuntajätteen ja muun jätteen uudelleenkäyttöä, lisäämällä kierrätysastetta, vähentämällä ruokahävikkiä ja siirtymällä yhdyskuntajätteen poltosta vihreämpiin lämmöntuotantolähteisiin;

4. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja lisää uusiutuvien energialähteiden osuutta energiantuotannossa; vastaa kasvaviin kysyntä- ja joustavuustarpeisiin kannustamalla tarvittavan sähköverkon kehittämiseen sekä siirto- että jakelutasolla; sujuvoittaa uusiutuvan energian lupasääntöjä; toteuttaa lisätoimenpiteitä, joilla tuetaan yksityisten ja julkisten rakennusten energiatehokkuutta energialaskujen ja energiajärjestelmän kustannusten pienentämiseksi; edistää vähähiilisten lämmöntuotantolähteiden käyttöönottoa; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämien taitojen ja osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
